

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

PIK XLVI. Ч. 1. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 3-го січня 1938.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

No. 1. Jersey City, N. J., Monday, January 3, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свободи“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЩЕ ОДИН ТЯЖКИЙ ЗАКИД У БІК БІЗНЕСУ

ВАШИНГТОН. — Вслід за закидом заступника федерального прокуратора Джексона секретар Ікес зробив тяжкий закид американському бізнесові, в якому сказав, що американський великий бізнес пішов на „сидячий страйк“, щоб у той спосіб змусити уряд завернутися до свого шляху. В гострих висловах Ікес критикував великий бізнес і казав, що Рузвельт старається увільнити американський нарід від фактичного панування найбагатших 60 американських родин, які контролюють половину цілого американського майна й мають великий вплив на ціле американське життя. Ікес перестерігав, що коли тим 60 родинам властяться зломати силу уряду, то в Америці прийде до фашизму. Той фашизм, говорив далі Ікес, остаточно зле відібеться також і на самих багачах, бо він викличе систему, подібну до італійської чи німецької, яка принорить до них іще гостріші засоби, ніж це теперішній уряд робить.

ВІДГОМІН НА ПРОМОВУ ДЖЕКСОНА.

ВАШИНГТОН. — Попередній закид Джексона викликав широкій відгомін з боку різних американських провідних осіб. Між іншими забрав у тій справі голос сенатор МекНейрі і гостро скритикував промову Джексона. Він сказав, що цього роду промови замість злагіднювати конфлікт, іще більше його загострюють; замість викликувати взаємне довіря, викликають страх; замість викликувати кооперацію, викликають клясову ворожнечу. МекНейрі сказав, що такими промовами уряд тільки пробує скинути за своїх плечей відповідальність за теперішній застій на плечі бізнесу. Коли є поправа, то уряд приписує собі заслуги. Коли щось псується, то це вина бізнесу.

РУЗВЕЛТ РІШЕНИЙ БОРОТИСЯ З МОНОПОЛІЯМИ.

ВАШИНГТОН. — Президент заявив, що він рішений усіми можливими способами боротися з монополіями компаніями, які в американським економічній житті здобули такі сили, що фактично диктують ціни на різні продукти. Ті ціни мусять бути зменшені, говорив президент, щоб їх міг купувати широкий загальний і в той спосіб щоб збільшувалась консумція і продукція.

МОЛОКО ПОДЕШЕВІЛО ПІВ ЦЕНТА.

НЬО ЙОРК. — Дві найбільші молочні компанії, Шеффілд і Борден, рішили знизити ціну на молоко пів centa від фляшки. Хоч внаслідок загрозеного страйку незалежні молочні компанії мусять відступити від свого плану продавати молоко три центи дешевше на кварталі, то проте заряд міста Нью Йорку дає допомогу тим компаніям перевести свій план і дати людям дешевше молоко. В тій справі заподіяно дальшу боротьбу.

А. Ф. П. КАЖЕ, ЩО БУДЕ ЛІПШЕ.

ВАШИНГТОН. — У місячному перегаді бізнесу, видаваному Американською Федерацією Праці, говориться, що застій у бізнесі, який розпочався минулого вересня та який потягнув за собою зріст безробіття, вже „досягнув дна“ і відтепер можна сподіватися, що зачнеється знову поправа. Ця гадка економістів А. Ф. П. оперта на тому, що закладі магазини великих фабрик уже випорожнюються і треба буде знову пускати цілі фабрики в рух.

ЛА ФОЛЕТ ВІДКЛИКАВ ОБВИНУВАННЯ КОМПАНІЇ МЕКПРО.

ВАШИНГТОН. — Голова слідчого комітету в справі шпигування робітників, Ла Фолет, на протест компанії МекПро відповів, що названу компанію через помилку включено до тих, що наймали агентів для шпигування робітників.

ДЖЕРЗІ СІТІ ВІДМОВИЛО ДОЗВОЛУ НА МІТІНГ К. П. О.

ДЖЕРЗІ СІТІ. — Заряд міста відмовив організаторам юній К. П. О. дозволу на влаштування мітингу. Заборону оправдувано тим, що на тому мітингу може настати заколот. Бо кілька днів тому 3,000 американських воєнних ветеранів зі стейту Нью Джерзі домагалися, щоб не допустити агентів К. П. О. до цього стейту, тому, що „вони сіють заколот“.

МЕКСИКАНСЬКИЙ УРЯД ПЕРЕСЛІДУЄ ЧУЖІ КОМПАНІЇ.

МЕКСИКО СІТІ (Мексико). — Мексиканський уряд далі переслідує чужі компанії, щоб у той спосіб знищити їх, есентуально перебрали під свій заряд. У першій мірі терплять англійські й американські нафтові компанії, яким уряд приказав підняти заплати робітникам на одну третину. Коли компанії відмовилися, кажучи, що це веде до банкрутства, уряд почав конфіскувати їх майно. Сподіваються цими днями ще більшого загострення.

ЦІЛЮЩИЙ ВПЛИВ ЗИМОВОГО СНУ.

Цікавим явищем у природі є т. зв. зимовий сон, який виступає в деяких звірях, напр. у медведя, борсуча, хом'яка та ін. Він виступає зимою. Звіря попадає у довготривалий сон, підчас якого його організм є дуже ослаблений, так, що ледви живе, зате той стає дуже витривалим, переживає зиму без поживи; воно жие, спалюючи свою жирову тканину, і тому будить-ся весною дуже вихуділе.

НЕДУГА ДОРОГОВИХ РОБІТНИКІВ.

При будові двох великих німецьких автодоріг ствердили появу нової недуги, що зпочатку виглядала доволі таємничо. Жертвою автодорогової недуги впало в першій випадку 149 робітників, у другій 50, причому припускають, що і в інших випадках, в інших центрах будови доріг, мусять бути подібні заохоріння. Жертвою недуги падають робітники, що заняті при навантажуванні тяжкої вогкої землі, яку викидають або дуже високо (напр. на віз) або дуже далеко.

Першим проявом цієї недуги є вразливі ослаблення плечей. На другий день робітник відчуває сильний біль у плечах і вже не тільки нездатний до праці, але навіть не може розібратися чи обернутися в ліжку; а найліпше почуває себе стоячи.

Раніше розглядали цю недугу як ревматизм, урвання м'язу і т. п., однак відповідне лікування зовсім не приносило поправи. Щойно дуже докладні дослідження виказали, що в таких випадках буває ушкодження, а то і зломання шийних хребців, головню бі і 7, а також 1—2 грудних. Ті шкоди можна відкрити, пересвітлюючи організм проміннями Рентгена, і вони вимагають довготривалого лікування.

СИРЕНИ БУДУТЬ ВИТРУБЛЮВАТИ ГОДИНИ.

Колись парижани провірювали свої годинники на підставі вистрілу малої гармати, яка стріляла кожного дня точно в годині 12-тій в Пале Рояль. Однак маленька гарматка працювала тільки в погідні сонячні дні. Коли сонце опинилося в зеніті, побільшаюче скло запалювало порок і гарматка стріляла. Та її чути було не дуже далеко.

Давно гарматку змінили від 18 листопада сиренами, установленими для майбутньої потреби підчас повітряної оборони Парижа перед несподіваним налетом ворожих літаків. Кожного четверга, точно в год. 12, вполудне, на підставі хронометру обсерваторії сирени будуть гудіти. Гудок триватиме 1 хвилину.

Цю новинку завели не тільки на те, щоб парижанам дати змогу провірювати їхні годинники. На те мають парижани інші засоби.

Однак механізм сирени доволі складний і коли вони довго не працюють, починають ржати. Тому час-до-часу треба їх пускати в рух, щоб тоді, коли їх справді треба буде вжити, не стали вони мовчати.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

ВЕСІЛЬНЕ ЗАПРОШЕННЯ.

Князь Паша, регент Югославії, приїхав на залізничний двір в Београд (Білгород), столиці Югославії, щоб привітати Юрія, короля Греції, який приїхав, щоб запросити регента і його жінку на весілля наслідника грецького престолу з княжною Ольгою. Через те, що княжна Ольга є теж правнучкою англійської королеви Вікторії, вона постаралася за дозволу англійського короля на своє подружжя. На образку регент Югославії наліво, грецький король на право.

ЩЕ ОДНА РЕВІНДАКАЦІЯ КОСТЕЛА.

В Козині, луцького повіту, відібрали православному населенню церкву і передали з великою парадною польовою духовенству. Урядово названо цей акт ревіндикацією римокатолицького костела.

ОБІРВАВСЯ БАЛЬКОН З ЛЮДЬМИ.

В місті Сосновці (Польща) обірвався балкон другого поверху і впав на подвір'я. На балконі знаходилися п'ять осіб, що поломили собі руки, хребти та ноги. Одна особа, служниця Ант. Сліва, померла на місці, інших відставлено до шпиталю.

НЕЗВИЧАЙНА ПРИГОДА.

Незвичайна пригода стрінула реєсмігранта з Америки, Яна Радка, який вернувся з Америки і привіз із собою пожежну суму 15,000 доларів. Він лінився в Америці жінку, з якою уживався, бо як знайде щось відповідне в Польщі, то дасть їй знати, щобати прийшла до краю. Однак знайти щось відповідне йому не вдалося. Нарешті згодою до нього якийсь незнайомий і сказав, що жінка зраджує його в Америці. Обурений Радка спалив усі свої гроші, кажучи: ні мені, ні тої! Незабаром прийшла жінка Радка і ціла справа виявилася. Показалося, що чоловік який повідомив Радка про зраду жінки, їхав разом із нею і залишився до неї. Стрінувшись з відмовою, очорнивши перед чоловіком. Довідавшись, що чоловік спалив гроші, жінка розхорувалася.

СИН ПІСЛАВ БАТЬКА ПО СМЕРТЬ.

„Піонірска Правда“ подає як примір клясового освідомлення 14-літнього хлопця Віталія Абраїтина, який, підозрюючи свого батька в протиріччях революційній діяльності, задушив його в ГПУ і в суді звинувачив проти нього некорисні зізнання. Остаточно батька засудили на смерть і розстріляли, а хлопця в нагороду за його донос і зізнання примістили в одній крайній школі в Москві та дозволили йому провести один сезон у зимовій санаторії.

100 ПЕРЕЛ В УСТРИЦІ.

Немає несподіванку пережив один прислужник в одному паризькому ресторані, який отримав устриці. Коли він відкрив одну з устриць, знайшов у ній гізду малих перел. Їх було 100 штук. Багато з них позенилося по підлозі, та вони не були дуже вартісні. Зате куди вартісніша була сама устриця і її виставили в однім ресторані як дивогайд.

ЛЮДИНА З СЕРЦЕМ ПО ПРАВУМУ БОЦІ.

До одного лікаря у Варшаві зголосився 28-літній гастрономічний помічник Тадей Хлебовскі, нарікаючи на брак апетиту. Лікар оглянув його і ствердив, що Хлебовскі має серце по правому боці грудей. Його піддали рентгенологічній дослідці у шпиталю, де стверджено те саме. Цікаве, що Хлебовскіого звільнили свого часу від військової служби з причини слабого серця, причому лікарі, які оглядали його при брації, сказали, що він взагалі не має серця.

ДУХОВНИКИ, ЩО ХОЧУТЬ БУТИ „ШОВІНІСТАМИ“

УЖГОРОД (Закарпаття). На всепросвітянській зїзді, пише „Свобода“, тисячі рук присягали перед Богом вірність своїй національній ідеї, натхнені промовою богослова Рогача, яка була повна гарячої любові до української ідеї. „Свобода“, це, як відомо, найстарший католицький часопис, видаваний тепер о. Августиним Волошином, відомим народнім діячем і патріотом. Є ще на Закарпатті другий католицький часопис, „Неділя“, орган єпископа Стойки. „Свобода“ заступає напрома народній і український. „Неділя“ потягає за „язичіє“ і є протикраїнська. І вона то скриткувала промову богослова Рогача, називаючи її демагогічною, а ідею українського націоналізму — шовіністичною. На те „Свобода“ відповідає: „панам з Ненілі“, що „ми шовіністи з любові до свого“ і підкреслює, що тільки той нарід піднесеється релігійно, що має своє національне й глибоко патріотичне духовенство. І треба пише „Свобода“, радуватися, що й український нарід зачинає таке духовенство діставати, а не сумувати, як сумує „Неділя“.

Брати приклад з бельгійців і ірландців.

„Панове з Ненілі“, пише „Свобода“, чи то була смутна річ для церкви, коли сотки бельгійського духовенства на чолі з своїм релігійним, а рівночасно і національним героєм, кардиналом Мерсіє, готові були вмирати, а багато й помирали за свій націоналізм? І чи грішили проти церкви ті ірландські духовники, що були такими загорілими націоналістами?”

ЩО НЕ Є ТАЙНОЮ?

УЖГОРОД. — „Свобода“ подає, що вислід мовного плєбісциту на Закарпатті ще не відомі, але одно не є тайною, а саме те, що чехословацька влада зарядила нові голосування там, де родичі вислаzywались передше за українські шкільні підручники.

СКОНФІСКУВАЛИ КАЛЕНДАР ЧИНА СВВ.

УЖГОРОД. — „Українське Слово“ подає, що ужгородська поліція сконфіскувала календар ЧСВВ, що був чисто церковного змісту. І то за статтю „про талмуд, або чому жидів не люблять“. Чехословацька влада добуває в таких статтях „підбурювання проти жидівської народности“.

БОРОТИСЬ І ПРАЦЮВАТИ!

УЖГОРОД. — Провадиться русифікація Закарпаття. Москвофільська преса нападає на український народній рух. Сипляться доноси, а на їх підставі переводять ревізії у народних культурних працівників і їх арештують. Так пише „Українське Слово“ і питається: „Що робити далі?“ І відповідає: „Боротися і працювати!“ А далі: „А вже найголовніша річ, щоб усі свідомі народівці-українці, яких нині маємо вже десятки, а навіть сотки тисяч, взяли до праці і освідомили ще дальші, менші свідомі або абсолютно невідомі верстви народу“.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС НА ВОЛИНІ.

РІВНЕ (Волинь). — Дня 16 грудня розпочався перед польським судом великий політичний процес. На лаві підсудних опинилися п'ятьдесят молодих селян з костопільського повіту, яким закидали, що належали до Організації Українських Націоналістів, та що таку організацію заснували в останніх роках в костопільському повіті. Карна розправа потриває кілька тижнів.

ВБИЛИ МІЛІОНЕРА, ЩО ПІШОВ НА ЗГОДУ З ЯПОНЦЯМИ.

ШАНГАЙ. — Два китайці вбили вистрілами Ло Па-гонга, китайського мільонера-католика, що був визначним філантропом і удержував між іншим своїм коштом два шпиталі й школу для 1,000 дітей. Мав високі відзначення від держави і папи. Ло Па-гонг переговорював з японською владою у справі нового китайського уряду, який мав би повстати в Шангаї під японською окупацією.

НІБИ НЕ МАЄ НІЧОГО ПРОТИ ЖИДІВ.

ВІДЕНЬ. — Новий румунський прем'єр Тога заявив, що він у засаді не є проти жидів. Але він хоче очистити румунський промисел, румунську торговлю і румунські професії від „жидівської навали“. Він теж видав закон, яким не дозволяє жидам посідати землю. Жидівські землевласники будуть вивалені. І буде відібране громадянство тим жидам, що його набули по 1920 році. Тога каже, що в Румунії живе півтора мільона жидів, а це забагато на край, що має всього 18,000,000 населення. Він хотів би, щоб румуни забрали ті заняття, які тепер є в руках жидів. І не буде терпіти жидівської преси, в руках жидів. І не буде терпіти жидівської преси, газет, яких власниками були жиди.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Co., Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кошту аміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВЕЛИКИЙ БИЗНЕС І УРЯД

Роберт Г. Джексон, один з визначних урядників у бюрі федерального прокуратора, себто шось у роді заступника міністра судівництва, виступив оногод в Філадельфії з гострою критикою американського „великого бизнесу“, закидаючи йому „страйк“ проти уряду.

Під великим бизнесом треба розуміти найбагатших людей і підприємства цього краю, що їх тут часто називають американською аристократією; а під страйком проти уряду треба розуміти, як самий Джексон пояснив, заходи цих багачів заставити уряд до політичної акції на користь цих багачів. Слово „страйк“, що означає удар, є гостре слово, головне, коли його вжити проти капіталістів, але Джексон пояснив докладно, чому він саме вживає такого гострого вислову. Він саме закидає багачам, що вони стараються заставити уряд піти на руку багачам, здержуючи нормальний господарський рух у краю. Зо слів Джексона виходило, що багачі Америки пробують покорити уряд при помочі біржевих потрясень.

Коли взяти під увагу, що ця заява вийшла від високого урядника з оточення президента Рузвелта, то не можна подивуватися, що часописи, які вважали себе речниками багатських кругів Америки, приписали її федеральній адміністрації президента Рузвелта. Добачують вони в цій промові заповідь, що президент Рузвельт не думає сходити з дороги „нового розділу“, як цього ці круги й часописи добивалися. Лють, якою віє з часописних відзивів, є висловом розчарування, бо ці часописи від якогось часу мали основи думати, що президент Рузвельт пішов на компромісову дорогу з багатською клясою Америки.

Чи справді президент Рузвельт звернувся уже дефінітивно й невідклично з дороги компромісу з багатською клясою, покищо зовсім певно сказати не можна. Якщо це справді станеться, то вину за це поносить не президент, але саме багатська кляса. Президент справді показав, що він хоче піти з нею на компроміс, але багатська кляса дала йому виразно зрозуміти, що вона ніякого компромісу не хоче. Всякий компроміс має в собі уступку, уступку зо свого бажання, інтересу, уступку на користь протилежного бажання, інтересу. Тимчасом багатська кляса не хоче нікому нічого уступати. Вона хоче мати все й з ніким нічим ділитися не думає. Їй байдуже безробіття хочби мільонів робітників. Їй байдуже, якими способами забороняти свої інтереси, хочби політичним безправством соток мільонів людей.

Тому, якщо адміністрація завершила з дороги компромісу з багатською клясою, то вона зробила добре, і широким масам населення треба уряд у цьому піддержати.

К. Клеменс.

ЗУСТРІЧ ІЗ ПИСЬМЕННИКОМ

Він хотів мати переділ для себе і дивився з вікна вагону на дерон, на подорожників. Не треба було дуже боронити свого переділу, бо довгий поїзд був ледви наполовину зайнятий пасажирами. З легким серцем сів у свій куток. У переділ було їх тільки двоє: він і сусідка. Дуже обережно зпо-за беріжків газети почав він приглядатися до цієї молододі жінки. Дівчина (на таку виглядала) читала; мабуть журнал. Мала окуляри. Окуляри трохи збентежили молодця.

— Восьме чудо світу... — думав він про себе. — Чи чував хто таке, щоб гарна дівчина ажувала окуляри? Чи гарна вона? Так, непогана. Мабуть носить окуляри, бо залісав її лікар. Що вона таке читає? Ого, вже помітила, що я хотів би це знати.

З великою силою волі відвернув молодець свій зір від товаришки подорожі і байдуже дивився крізь вікно на краєвид, що змінювався перед його очима. Скрізь тільки корови, віви та вершки дерев.

Усміхнувся. Вже знає. Цей той самий журнал, який він читав звичайно з приємністю. Поглянувши на сусідку, думав про те, що бодай оце єднає їх. Як наблизитись до неї?

Він устав і підняв шубу. Знову минуло чверть години одоманітної мовчанки і він не знаходив теми. Нараз Провидіння прийшло йому з поміч-

В мому сусідстві кинули вшехпольські студенти петарду до жидівського склепу і в цю мить клуби диму заповнили цілу убікацію, та все, що жило, почало тиснутись до вікон і дверей — з криком і зойком:

— Гвалту, горить!
Прибігла до мене жидівка:
— Пане редакторе, нещастя, горить, телефонуйте до пожежної станції!
Я в цю мить узяв за слухавку, почувшись з пожежною станцією і кличу:
— Галю! Панове, при вулиці Горюхівській 20 пожежа, прошу негайно прибути.
— Кто муви? — чую запит, та подаю своє назвище і число телефону.

— То не вистарча! Проше зголосити пожежу в дзельніцовим комісаріате.
— Добре, але тимчасом може бути запізно...
— Ніч не пораде!
Шукаю числа телефону дзельніцего комісаріату, знайшов і дзвоню:

— Галю! При вулиці такій то, число те і те — пожежа. Прошу прислати пожежне погіння.

— Кто муви?
Подаю назвище й адресу.
— Зараз, зараз, мусімо спі-саць протокул. Назвище пана?
— Марусин Гриць.
— Ага, дожде, іле лят?
— П'ятдесят чотири!
— Гдзе уродзони?
Подаю місцевість.
— Поват?
— Повіт Сянйі.
— Як се ойцец пана назива?
— Теж Григорій.
— Матка?
— Мати: Катерина.
— Катерина, а з дому як се матка назива?
— Цього вам не скажу, бо на правду забув, а зрештою, ради Бога, що це має спільного з пожежаром; чуя гамір на вулиці, крик, грізкий дим тиснеться вже до мого помешкання, а ви час тратите на пусті протоколи...

— Пан дарує, але я не позволю собі на жадне поучення. Я мам інструкції, муше ведзєць, з ким мам до чинення. Венц пан не ве, як се матка називала з дому? А як се дзядек паньскі називал?

досить міцно журналу, який вихованував її на землю. Швидко нахилився і підніс журнал, що впавав заголовною сторінкою в його бік. Серед різних заголовків змісту великими буквами був написаний на обгортці один, що впавав йому в око: „Нахабство“ — Адріян Форест.

Обтрусив порох з журналу і передав його сусідці.
— Дякую дуже.
— Не гнівайтесь... але я хотів вам сказати, що так рідко трапляється мені зустріти когось, хто читає мої оповідання.
— Не розумію вас... — відповіла сусідка.
— Я зовсім випадково побачив, що ви маєте в руках журнал, де є моє оповідання.
— Справді?
— Не так... воно моє... Мое ім'я Адріян Форест.

На якусь секунду блиснула дама поглядом, який йому не вірила. Стягнула окуляри і, начеб хотіла скористати з такої незвичайної стрічі, сказала тепло:
— Дуже мені приємно. Це така рідка нагода стрінути справжнього письменника.
— Ах, пані — боронився він скромно.
— Кажу щиро. А головне приємно тут те, що це автор такої новели.
— Чи вона вам подобається?

— Таксамо, як тато і я.
— Але дзядек по матце?
— Не знаю.
— Якей пан релігії?
— Греко-католицької.
— Народоносці?
— Української.
— Жонатий, чи кавалер?
— Жонатий.
— Дзєці сон?
— Є!
— Іле?
— Двоє!
— Чим се пан трудні?
— Ні, вибачте, але це клини з людей! Горить у сусідстві, я прошу рятунку, а ви, чорт знає, що видумуєте.

Жидівка, що була вже біля свого склепу, знов біжить і каже, що пожежа дїстається вже на перший поверх, де мешкає емеритований учитель, поляк, котрого саме нема вдома...

Сусіди кинулися на рятуюнок, носять воду відрами з вуличної криниці, бо на нашій вулиці, де нема водопроводів. Нездолана росла! Лучуся поновно з пожежною станцією.

— Галю! Пожежа захватив уже цілий дім, прошу рятунку.
— Кто муви? Проше зголосити в дзельніцовим комісаріате!

— Лучуся з комісаріатом.
— Цо? Пожежа? Зараз, зараз, тільки вземе олувок і кавалек паперу. Юж ест. Проше, назвище?

— Той самий, що перед хвилиною говорив, вулиця Горюхівська 20, нема часу на протоколи, бо тут іде про людське майно і життя.
— Зараз, зараз, я доперо цю обид службє, я о нічим не вем. Проше назвище?
— Подав своє назвище й адресу.

Ойцец пана як се назива? Матка? Якей пан релігії, народовосці — і так далі, аж мене всі чорти брали.

Кинув я слухавку, вибіг на вулицю. Пожежа немов пригасає. Клуби диму вже не такі страшні, сусіди, без ріжниць національності, віри, віку і пола, кинулися рятувати ближніх і по довгих зусиллях пожежар утасили.

Ще тліються рештки недопалених меблів, ще спалахне роздуханий вітром якийсь огарок, але ситуація опанована.

брі оповісти мені, як ви знаходите свої теми.

— Зовсім попросту. Можу зробити порівняння з годівлею курок. Будить чоловік і знаходить у голові, наче в курнику, готове яйце.

— Ах, Боже! Якби я так мого! Але скажіть мені, як ви могли наприклад таку новелу видумати з голови — говорила жінка, вся захоплена.

— Отак? — спитав він, розтягаючи склади.

— Не так... Звичайна собі тема про молодого чоловіка і молододу жінку, що ідуть разом залізницею...

— Справді?

— Не, не прикидайтесь тепер, що ви вже забули її зміст.

— Ні, не забув... а попросту перемішую фантазію та життя.

— Не вірю, щоб ви могли колинебудь зустріти в житті таку ідеальну дівчину.

Молодець завагався, чи має відповіді: „Досі ні“, але відчув, що така відповідь була би занадто банальна. Волів ще раз витягнути папіросницю і спитав:

— Чи не закурите?

— Тепер з охотою... Гадаю, що ви не гніваєтеся за мою цікавість.

— Зовсім ні. Ви підхліблете мені. Ми, письменники, пишемо так безпосередньо, часто не здогадуємося собі справи, як це у нас виходить, що нераз приємно нам порозмовляти

Згоріло, щоправда, ціле домашнє уладження склепаря жиди і частинно потерпів учитель емерит, поляк, але було обійшлося без тих шкід, якщо пожежне погіння прибуло було кілька хвилин після мого звідомлення.

Але пропало. Погасили сусіди рештки вогню і почали розходитись, аж тут пронизливий свист авта!

Іде з парадом одно пожежне авто, за ним друге, третє... — Приїхали „фаєрмани“! — подають собі вістку одні другим.

— Муштарда по обідзе! — Рихло вчас! — кепкує собі якийсь робітник.

А „фаєрмани“ з парадом зіскакують зо своїх авт, висува-

ють драбину, біжать по ній до вікна; а що вже нема що гасити, беруться до урядування.

В першу чергу — розганяють публику.

— Проше се розейсці!

Коди вже очистили вулицю від публики, обступили пошкодованих, „старший“ виїмає папір, олівєць та починає:

— Назвище?
— Як сен ойцец називал?
— Як матка?
— Якей релігії?
— Іле лят? І так далі!

Так питали всіх мешканців дому, всіх сусідів, все те списали і з такою самою парадом, як приїхали, так і відїхали, торуючи собі дорогу пронизливим свистом.

Гр. Гануляк.

СТИСЛА НАУКА І ЩАСТЯ ЛЮДЕЙ

Стислими, чи точними, науками ми називаємо такі науки, які мають до діла виключно з холодним розсудком та які можна перевірити, чи схопити певними математичними формулами. До стислих наук належить математика, астрономія, фізика, хемія, а далі техніка, природознавство і т. п. Протилежні до стислих, чи точних, наук, є ті науки, які мають до діла з людськими настроями, почуттями, душею, субєктивізмом, та яких не можна схопити в холодні математичні форми, тільки треба їх набувати шляхом спільної праці мізку і серця.

Тих наук не можна перевіряти якимись математичними формулами, тільки до цього треба мати певний вироблений особистий погляд і душевну, чи мистецьку інтуїцію. До таких наук належить література, психологія (наука про душу) історія, мистецтво, а по часті й економічні науки, і т. п.

Гуманістичні науки, такі як література, філософія, історія, психологія, мистецтво, ушляхотнюють людського духа, творять культурні цінності. Вони також безпосередньо викликають у людей певні настрої, які можна назвати людським щастям, чи терпінням. Зате стислі науки створили нам техніку, побудували величезні міста, фабрики, машини, авта, кіна — створили нам цивілізацію, яка посередньо

викликає у нас певні душевні настрої, себто почуття радості чи терпіння. Не світло, не шум фільмового апарату, ні сама механічна зміна образів на екрані викликає у нас певні настрої, тільки мистецька сторінка фільму, що її артисти при помочі техніки передають нам на полотні.

Нині техніка йде такими великими кроками вперед, що в тих людей, які стараються вдуматись у будучину, вишєше острах: до чого це все докотиться? Навіть ті люди, що вповні одобрюють це шалене темпо технічного поступу, деколи зітхають за „старими добрим часами“, коли люди мали більше часу, коли не дбали за скорість, не нили з висолопленими язиками за чимсь невідомим і щастям не шукали десь поза собою, тільки шукали його самі в собі, у своїй душі.

Ми нині звикли їздити скорими поїздами й автами. Ми так привикли до точности і скорости, що нас дєнерує, коли поїзд п'ять минут спізнється. А всетаки нам деколи приємно згадати ті часи, коли люди їздили кіньми, коли не було розкладу залізниць, коли будильник не дозволив нам що ранку над головою, коли люди бодай на прохід могли вийти, не спішачись. Неодному з нас часто насувається на голову питання, чи нині люди, маючи величезні міста, гарні помешкан-

підземельної залізници.

Двадцять хвилин пізніше ввійшов він до великої фірми посередництва продажу ґрунтів.

— Но, якже там, пане Мейбрік, чи вдалось вам закінчити наш продаж у Бірмінгемі?

— Розуміється, пане шефе.

— Но, то гарно. Перегляньте всі ті папери і напишіть мені звіт.

— Зараз, пане шефе — і похилився над бюроком.

Довгу хвилину не міг узяти до праці. Все ще бачив перед собою свіжі вражіння з подорожі.

Майже в той самий час увійшла панна „Симпатія“ до бюро на одній тихій площі. Її привітав щирий старший добродій, з теплим усміхом:

— Добрийдень, місс Джонсон. Будь ласка, сідайте. Мушувати з приємністю сказати, що ваші оповідання у нашому журналі дуже подобаються нашим читачам. Ваш псевдонім Адріян Форест став уже гаслом, символом для таких легких, приємних оповідань. Коли можу рахувати на найближче ваше оповідання?

— Здається, до найближчого числа, бо саме сьогодні в поїзді знайшла я дотепну тему.

Перекл. в. г.

Справжні казки переживають діти, а оповідання старих — (Гергард Гавтман).

ня, гарні убрання, різноманітний харч, авта, кіна і т. п., почувуються щасливіше від наших батьків, дідів чи прадідів.

Ми можемо нині глумувати собі легко з наших батьків і дідів, що вони не знали ціни часу, що не дбали за час і легкодушно ним „шафували“. Але якщо ці батьки і діди нині встали з гробу і приглянулись до нашого життя, то вони висміяли нас і сказали, що хоч ми страшенно цінимо час і використовуємо кожну хвилину, то фактично ми ненавидимо цей час з цілого серця, і коли маємо його найменшу хвилину, то зараз хочемо його чимсь убити. „Ви вбиваєте час, а не ціните його“, сказалиби наші батьки.

Маючи це на увазі, стислі науки фактично не ушасливили людей; бо щастя це не розумове, об'єктивне, стисло-наукове поняття, тільки чуттєве, суб'єктивне, душевне, і воно радше входить в обсяг гуманістичних наук, ніж стисло-наукових. А гуманістичні науки в нинішню добу технічного розвитку таки надобре занедбані.

Купити собі гарну одіж — це безперечно „приємність“. Але ця „приємність“ не криється в самому факті купна, тільки в чомусь цілковито іншому. Передісміс „приємність“ замикається в тому, що людина цю одіж здобула не легко, тільки певними трудами. Далі в тому, що ця одіж є оригінальна і творить складову частину її особистости; в кінці в тому, що знайдуться інші люди, що будуть цю одіж і цілу особистість даної людини менше чи більше подивляти.

Уявимо собі такий випадок: Воякам дали дуже гарні однострі. В першій хвилі кожний вояк, надягаючи в касарні однострій, мав приємність, подивляючи себе в цьому однострою. Але коли він вийшов на подвір'я та побачив, що кожний вояк має точинось такий самий однострій, його почуття приємности відразу змало до одної десятини. Але те почуття не зникло ще зовсім; бо вояк собі думає, що ввечерю він вийде на місто і там буде його подивляти його дівчина, чи його знайомі. Колиб однаке його полк стояв десь на відлюдді, де не було перед ним пописатись тим одностроєм, то цей однострій не додав би воякові ні крихітки щастя.

Нинішня цивілізація, яка кожного року викидає величезну кількість таких продуктів, що це минулого року вважалося за люксус, саме не бере під увагу тих обставин, серед яких даний продукт у приємне людям життя. А ці обставини є найголовнішим чинником у щасті людей. Нинішні фабрики тільки виритують різні продукти; склепи достарчають ті продукти до консументів і на тім кінець. І одні і другі можуть собі думати, що тим ушасливили людей. Тимчасом ми бачимо, що враз зо зростом продукції люди стають чимраз нещасливіші, неспокійніші. Немов та дитина, що дістає забагато забавок, вони перетомленими очима дивляться на виставішні шибви, за якими видніють усе якісь нові річі, і відвертаються від них та приспішують ходу в погоні за чимсь невідомим...

Є люди, при яких можна хвалити лише китайського цісаря. — (Гельбел).

Чоловік і жінка то одно тіло, лише кишені мають дві. — (Жидівська приповідка).

Питалися старця, чому не жениться, він відповів: „Не люблю старших жінок“. „То оженися з молододу“. А він: „Коли я старих не люблю, то як можу сподіватися, що мене молода подлюбить? — (Саді).

3 ДНЯ

НЕ СТИДАЮТЬСЯ СВОЄІ
МИНУВШИНИ.

Американські часописи принесли недавно фотографію нововибраного посадики міста Дітроїту, Річарда Редінга, коли він під магістратом продає газети в користь фонду „старих газетарських хлопців“. Під фотографією є також пояснення, що той сам Річард Редінг, що нині є посадикиом міліонного міста, за своїх молодечих літ продавав на вулицях газети. Тому саме і тепер, в часі кампанії за створення фонду для „старих газетарських хлопців“, він навмисно вибрав собі ту роллю, яку виконував довгий час у своїх хлопцевих літах.

Це не перший випадок, що американці признаються до свого колишнього походження і заняття, хоч те заняття, чи походження, не було дуже „панське“, „аристократичне“. І не тільки вони не стидяться признаватись до цього, але й широкий загальний шари і з низького положення потрапили видрпатись у суспільній драбині на вищі становища.

В НАС ТРОХИ ІНАКШЕ.

В нас ця справа представляється трохи інакше. Яскраві випадки, коли то „вчений син“ у місті цурається своїх родичів, або „військова шаржа“ стидиться своїх родичів-селян допустити до касарні — знайшли свій голосний відгук навіть у нашій літературі. У більшості ті діти, що вибились чимебудь у житті, стидяться своєї минувшини, стидяться своїх родичів-селян, хоч дуже часто ті родичі-селяни відзначалися більшою чеснотою, а навіть більшою здоровою сільською мудрістю, ніж деякі так звані „пани“ з міста.

„ХЛОПСЬКИЙ СИН“.

Правда, в деяких випадках, коли це з демоґічних причин було потрібне, такі „пани“ з міста виходили перед загальним, буючися в груди, говорили: „Я хлопський син, я походжу зпід сільської стріхи, так як ви, я розумію ваші клопоти і недомагання!“ Але здобувши таким способом належну скількість оплесків від тих селян, „хлопський син“ вертався до міста і знову старався так приймати своїх родичів-селян, щоби, борони, Боже, не побачив їх котрийнебудь з його товаришів, якийсь „пан“, хоч той „пан“ дуже часто був також такий самий „хлопський син“, як і він.

ЧИЯ ТУТ ВІНА?

Як усе на світі, так і цьому сьому мати свої причини. Але, мирноходом кажучи, причин ніколи не треба зараз уважати оправданням. Бо причини має і крадіж; скажім, жадоба гроша у злодія це причина до крадіжки, проте за крадіж карають. Таксамо причини має і це, що освічені діти часто стидяться своїх родичів-селян; але ці причини ще не оправдують такого поступовання.

Якіж це причини? В першій мірі тими причинами є те, що в минулому віці, а також по війні, культурне, політичне й економічне життя наших людей у Галичині спочивало в руках поляків. Вони надавали тон цьому життю. А що поляки все згріжливо відносилися до українського селянського стану (а по часті і до своїх мазурів), тому ця згрідливості уділялася також виховуванню у місті селянським дітям.

„НЕПОБОРНІ“ ОБСТАВИНИ.

Часто тим дітям було навіть надзвичайно прикро, що вони

мусили ховатися перед іншими со своїми родичами-селянами. Часто вони кляли з цілої душі ці обставини, що змушували їх таке робити. Вони ховалися не раз со своїми родичами навіть тоді, коли мали в серці велику любов і пошану до них. Але вони були заслабі, щоб опертися обставинам, опертися цій агітації поляків, яка впродовж довгих років, а навіть віків, збезчещувала український селянський стан.

ВИНЯТКИ.

Так поступав пересічний „спаншений“ син селянських родичів. Але були і винятки. Можна навіть сказати, що тих винятків було багато. Траплялись і такі селянські діти, які гордо ставали на бій з тою ворожою агітацією; які вірили в чесноту і шляхетність своїх родичів до тої міри, що кидали визов до боротьби цілому, здавалося, розторошуючому, оточенню. Вони не стидилися своїх батьків, не ховали їх по закутках, а саджали за столом поруч со своїми товаришами і приятелями. І хоч може деколи їх приятелі та знайомі і крутили носом з приводу цього, то на далеку мету вони за цю мужню поставу набирали до них навіть захоплення і поваги.

А ТЕПЕР З ІНШОЮ „БОЧКИ“.

Але треба зазначити, що ця ворожа агітація, яка згріжливо відносилася до нашого селянського стану, так глибоко була врзалася в наш широкий загаль, що викликала серед самих селян підсвідому погорду до себе самих. Часто траплялося таке, що селяни з недовіром, а навіть со зневагою відносилися до якогось високо поставленого чоловіка тому, що „він походив із селянського стану“. Чужинець, що був „панського роду“ (часто з лапсердаковою шляхти, в якій лиш ковчирі видні, бо решту сорочок зіли воші), знаходив серед наших селян більше поваги, а навіть довіри. Очевидно, таке також траплялося не все, але частенько. Цього роду психічні відрухи свідомості українці слушно таврували як „залишки рабства“.

ЩО ЗАЛИШКИ ПЕРЕНЕСЕНО І
НА АМЕРИКАНСЬКИЙ
ГРУНТ.

Ці залишки рабства перенесено і на американський ґрунт. Ми часто бачимо, з яким уподобанням і насолодою наші аматори, що походять із селянського роду, википають собі на сцені селяни. Як тільки появиться на сцені селянин, то він конче мусить бути кумедно убраний, недотепний, дурноватий. І дивиться, як глядачі, що теж у більшості походять із селянського роду, сердечно регочуться з цього селянина. Нікому не хочеться сказати на адресу такого „актора“: „Брешеш, сякий — такий сину! Наші селяни не є дурноваті, брудні, неохайні потори. Це люди со шляхотними почуваннями, з мистецьким смаком, з глибокими етичними засадами, з вражливою душею. Як ти смієш собі з них так без розбору покіпизувати!“

Американська приповідка говорить, що „інший ніколи не пошанує тебе більше, ніж ти сам себе шануєш“. Згадуючи наше селянське походження, ми не раз нагадаймо собі того дитройського посадики, що під ратушем продав газети — на спомин своєї „хлопачої професії“.

УКРАЇНСКА РАДІО-ПРОГРАМА

Анна, Микола й Олексій Грабаровичі з Центрліт, Пал, сестра і брати провадять українську радіо-програму більш як 3 роки, як кожної неділі з 7-го до 9-го січня, на Різдво Христове, передають українську радіо-програму від години 3 до 4, со станції W.A.Z.L., Hazleton. На тієї програмі будуть грати українські музикальні козки в числі 12. Іх директором є молодий козак Микола Грабарович.

ДОБРА КНИЖКА
ЦЕ ГАРНИЙ РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК

НА ДАРУНКИ ДЛЯ ЖІНОК І ДІВЧАТ НАДАЮТЬСЯ:

ЦАРІВНА

Відома українська авторка Ольга Кобилянська малює тут надзвичайну жіночу постать, що дивиться з погордою на дрібні буденні інтереси і бореться з надлюдським завзяттям за повне зрівняння пригнобленої жінки

2.50

ТВОРИ МАРКА ВОВЧКА

Під цим чоловічим ім'ям Марія Вілінська, замужня за Марковича, писала безсмертні твори, в котрих малювала тяжку долю української жінки

1.25

В НЕДІЛЮ РАНО ЗІЛЛА КОПАЛА

Романтичне оповідання Ольги Кобилянської про молодого парубка, що кохається в двох дівчатах

.90

ОЛЮНЬКА

Андрій Чайковський малює долю безталанної Олюньки, а притому цікаве життя ходоцької шляхти

1.25

ВІДРОДЖЕННЯ

Великий московський письменник Лев граф Толстой малює в цій великій повісті, як шляхтич доводить дівчину до упадку, в котрім вона остаточно стає на суд як убивниця; доля немовби покликана звідника на суддю зведеної, але насправду нате, щоб дати йому нагоду зрозуміти свій учинок (в трох частих, у двох томах)

2.50

НА ДАРУНКИ ДЛЯ МОЛОДІ НАДАЮТЬСЯ:

РОКСОЛЯНА

Повість з часів татарських нападів на Україну, оповідає про те, як українська дівчина попала бранкою в татарську неволю, а потім стала в Туреччині одинокою жінкою султана (з образками Михайла Фартуха)

.50

МАЛІ ГЕРОІ

16 ріжних оповідань про ріжні героїські вчинки дітей (з ілюстраціями)

.85

ОДАРКА

Оповідання Андрія Чайковського для дітей (з малюнками Петра Андрусева)

.35

ПРИГОДИ КАЧУРИКА

Цікаве оповідання Б. Герца (з ілюстраціями)

.15

ПРИГОДИ ПІНОКІЯ

Мистецький твір італійського письменника Кольоді, сума й весела історія деревляної ляльки, що оживає (з ілюстраціями)

1.00

ДІД ЯКІВ

Оповідання для молоді Федора Дудка (з ілюстраціями Ю. Кириєнка)

.15

Перешлемо ваше замовлення просто на адресу того, кому Ви схочете цей дарунок зробити. Перешлемо так, щоб він одержав дарунок на Різдво. Замовлення опакуємо в гарний святочний різдвяний папір, а на кожній книжці випишемо ймення даруючого та ймення одарованого.

Замовлення пересилайте на адресу „СВОБОДА“:

„СВОБОДА“

81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДОПОМОЖІМ УКРАЇНСЬКІЙ
УЧАСТІ У СВІТОВІЙ
ВИСТАВІ.

Пишу англійською мовою, але прошу передати те по українськи, що я дуже зацікавився тим, що вичитала в „Свободі“ про Світову Виставу в Нью Йорку, згідно про те, що українці повинні взяти участь у тій виставі.

Я є з молодшого, тут рожденного покоління. Моя думка така, що 45 мільйонів українців мусять мати на тій виставі свою власну репрезентацію. Росія чи Польща не можуть нас представляти. Це є нашим обов'язком використати Світову Виставу на те, щоб пригадати світові, що українські землі є в неволі. І тут повинно прийти з допомогою

наше молоде покоління. Тепер уже є багато таких, що говорять добре англійською мовою, а зареом і добре знають історію України, українську культуру, а також політичне положення українського народу під чужими владами. Те молоде покоління повинно собі взяти за завдання не допустити на американській землі до того, щоб ті, що поневолюють українські землі, мали право за ті землі говорити, ті землі представляти. Українське ім'я мусить бути зареєстроване на Світовій Виставі в Нью Йорку в 1939 році. Ми мусимо знайти гроші на ту справу. Не можливо навіть думати інакше.

Марія Ракоцій,
Балтімор, Мд.
060900

БОЛЬШЕВИЦЬКА ЯЗВА.

Глянувши в історію нашої минувшини, побачимо, що за час нашого кількатиного поневолення вороги намагалися, кожний на свій лад, винародувати наш нарід. Терором, шибеницями, підступом вносили вони серед нас гризну й розгардіяш, щоб опісля розслаблений нарід покорити, е-вентуально знищити.

В тій їхній руйніницькій роботі помагали їм усе такі свої домашні відступники, яничари. І були в нашій історії хвили, коли наш нарід скорим темпом котився в страшну пропасть і під ударами ворожого кнута мало що не згинув. Однак в таких трагічних моментах усе знайшлося в українським народі якась дивна сила, що рятувала його від загибелі.

Цєю дивною силою, що в найтяжчий хвилині поривала український нарід до боротьби, все був український націоналізм. Він усе був тим чинником, що дивгав український нарід з депресії і помагав йому віднайти своє національне обличчя, свою національну правду. Яскравий вияв цього націоналізму ми бачимо в княжих часах, у козацькій і гетьманській добі, в останніх визвольних змаганнях.

Довговікова неволя, на жаль, не проходила для нас безслідно, а витискала на нашій національній душі тавро рабства. Ця неволя виховала в нашій суспільності цілі кадри яничарів, які помагали ворогам поневолювати рідну землю. Під впливом гнету деякі шари нашого суспільного життя стали менше відпорними на ворожі удари і почали підпадати під впливи чужих, шкідливих нам ідей. І так, український нарід переживав кочубеїшчину, кацапщину, по-лонофільство, а тепер переживає нову форму кацапщини, якою є большевикфільство.

Большевизм це осад чужих чинників, головном москалів і жидів, і хоч він подекуди і прибирає українську форму, то фактично має за завдання цупко держати Україну при Москві й розточувати з середини всякі українські суто-національні пориви. На жаль, цей чужий нам большевизм знайшов серед української суспільності чимало яничарів, які помагають ворогам розпирати Матір-Україну. Руками цих яничарів Москва знищила нашу молоду державу в 1917—1920 році. А тепер руками тих большевицьких яничарів Москва далі пробую роздавити свєгого і здорового українського націоналістичного духа серед українського народу. В цій боротьбі кривавиться Україна, падають сотки тисяч жертв, а проте цього видно, замало для спантеличення большевизмом людей, що живуть тут за границею. Бачимо, що навіть старі комуністи в Україні зрозуміли, до чого прямує Москва, і починають проти Москви виступати, хоч у кожному випадку за це грозить їм кара смерті. А яничари за границею далі стараються здеморалізувати наших людей, далі сліпо служать московському тиранові, Сталінові. Ось ці яничари помагають добивати український нарід. І хоч Москва за ту ревну роботу стріляє їх одного по другому, проте нещасні раби думають, що вони стануть винятком, що Москва їх виріжить і краще заплатити за їхню нікчемну роботу.

Український широкий загаль мусить добре визнаватися в підступно-хитрій большевицькій роботі! Бо большевики в своїй пропаганді підшивають під прихильників робітничої класи і стараються зеднати собі симпатії загалу тим, що вони, мовляв, є прихильники робітників. Але українці найкраще зуміють протиставитись тій пропаганді тоді, коли добре будуть пам'ятати про те, що діється в Україні, про розстріли, нужду, стахановщину і мільйони невілників, що даром виконують державні роботи.

Михайло Ярош,
Клівленд, О.

ли добре будуть пам'ятати про те, що діється в Україні, про розстріли, нужду, стахановщину і мільйони невілників, що даром виконують державні роботи.

Михайло Ярош,
Клівленд, О.

МИНУЛОСЯ — НЕ ЗАГИНЕ!

Минулося все, що було, Проминула слава, Яка колись попід небо Високо літала.

Минулося. Тільки спомин З того остається. Доки тільки в грудях серце Українське бється,

То все буде говорити І все споминати, І все буде на ті шляхи Оком споглядати,

Куди славі козаченьки В похід виступали І за рідну Україну Життя покладали.

Ой, зісталась з того часу Неодна могила, В котрій навік козаченьки Голова спочила,

Що йшов рідну Україну Своєю боронити, Набої ляха, чи москаля, На Січ не пустити.

Минулося, мов прогудю, Як доля витала, Та як славою Вікраїна Наша процвітала.

Минулося. Лиш могили Навік зістались, Котрі для нас давні часи Нині пригадали.

Минулося — не загине Пам'ять поміж нами, Бо ми нині, їх унуки, Стаємо до слави.

Наші шляхи — куди діли Наші йшли до бою, Щоб боротись дозагины За долю і волю.

Щоб боротись, не жаліти Життя молодого, Лиш за волю золотую Для добра спільного.

Виростає нова сила На честь і на славу, Щоб знову збудувати Вікраїнську Державу!

МИКОЛА ГОРШНИЙ.

Досконалість є рідка, а ще рідше доцінюють її. — (Гете).

РАДІО! СЛУХАЙТЕ УКРАЇНСЬКОЇ РАДІО-ПРОГРАМИ НА РІЗДВО!

В наступну п'ятницю, 7-го січня 1938 р., в день українського Різдва, буде передана через радіо спеціальна Різдвяна Програма з українськими колядами і святочними бажаннями з висильної станції W.B.N.X 1350 Кс. від години 3:30 до 4:30 пополудні.

А в неділю, 9-го січня, на св. Стефана, як звичайно від 9 до 10 рано, буде продовження Різдвяної Програми на тій самій станції з додатком веселої музики Василя Гули.

Всі святочні бажання і на неділю треба посилати завчасу на адресу:

NASZ BAZAAR, 151 AVENUE A., NEW YORK, N. Y.

Петро Задоречий, заповідач.

КОЛЯДИ І ЩЕДРІВКИ

РІЗДВО ХРИСТОВЕ І БОГОЯВЛЕННЯ

з додатком пісень

СТРАСТНИХ, ВОСКРЕСНИХ І ІНШИХ ПІСЕНЬ
ЦЕРКОВНИХ

Ціна 35 центів.

Замовлення і гроші слати до:

„СВОБОДА“

83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШИТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

З УКРАЇНСЬКОГО
ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Ювілей генерала В. Сікевича.

Тутешня українська ко-
лонія відсвяткувала в неділю, 28,
листопада, 50-літній ювілей
військової й дипломатичної
діяльності ген. Володимира
Сікевича.

Шановний Ювіляр прибув
враз з своєю дружиною з
Канади до Клівленду, задер-
жуючися в гостях в о. прот.
М. Запаринюка. В неділю по-
полудні зібрались масово лю-
ди міста Клівленду й околиці
в гарній домівці Укр. Нар. До-
му. На сцені стояв хор укр.
прав, церкви під орудою вчи-
теля й диригента п. С. Курило-
ва.

Точно в третій годині по-
полудні явився Ювіляр у вій-
ськовому однострою в супро-
воді кількох членів Чорномор-
ської Січі, що були також
в одностроях. Хор привітав
його грізною пісню: „Слава,
генерале, отамане наш“. Пісню
цю уложив спеціально на це
свято о. С. Мусійчук.

По привіті й вступному
слові, виголошені о. В. Ме-
рецьковом, засів ювіляр враз
із своєю дружиною на при-
значене місце, слухаючи про-
грами, яка була досить ріж-
номанітна.

На сцену виступив дитячий
хор рідної школи в числі 40
дітей, і під управою свого
вчителя, С. Курилова, відспі-
вав три пісні: „Журавлі“, „Ти-
ха ніч“ і „Козак коня напу-
вав“. У перервах між піснями
відскакували дівчатка свої
декламації, що гармонізували
з цим святом. Сяла була ви-
повнена, а навіть забракло бу-
ло місць і багато народу му-
сло стояти. Публіка немов
зачарована слухала програми
молодих школярів, нагоро-
джуючи їх бурхливими опле-
сками.

Пані А. Климковська-Ембел,
відома в Америці оперова спі-
вачка (сопран), відспівала
сольо „В садочку“, а потім з
панею Я. Куриловою, відомою
в Канаді за своїх драматич-
них виступів, відспівали два
дуети, за що одержали довго-
триваючі оплески від одуше-
вленої публіки. До сьогіш-
нього дня гра на піані панна А.
Кухта.

Виступали також молодші
й старші дівчата з фізичними
вправами.

Змістовний реферат виголо-
сив о. М. Запаринюк, викре-
слюючи ним в очах слухачів
іскри бадьорості й одуше-
влення.

Потім виступали з програ-
мою вокально-музичною го-

сті з Пітсбурга, під проводом
п. М. Желєхівського, і віді-
грали кілька класичних творів,
між іншими „Українську ба-
ляду“ й „Увертюру“ до опери
„Мазепа“. Музикантів було 16.
Сини о. Желєхівського, Ми-
рослав і Володимир, та п. І-
ван Шабатура відспівали тріо
в супроводі панни Ірини Же-
лєхівської при піані.

Виступала також оркестра
під проводом п. С. Курилова
з „Визанкою Українських Пі-
сень“. До всіх інших музич-
них точок пригравала на піані
панна Маруся Запаринюк.

В часі концерту виступали
з промовами: посадики міста
Клівленду п. Буртон; капітан
американської армії, Мекс. Д.
Гастон з Огайо Нешенел Гард
оф дін Армії; і багато інших
гостей та делегатів місце-
вих і позамісцевих.

Перед закінченням програ-
ми й по фотографуванні ге-
нерала В. Сікевича репортера-
ми, промовляв сам Шановний
Ювіляр, висловлюючи радість
з такої великої імпрези, не за-
буваючи при цьому перепов-
ніти коротко своє життя й
свою відданість Україні. Він
сказав, що й далі буде щиро
працювати для добра україн-
ського народу, й коли прийде
слухний час, він поведе ще
раз бойовиків на поле слави.

В часі концерту, поза інши-
ми дарунками, вручено ген.
Сікевичеві прекрасну китицю з
50 рож, на знак 50-літнього
ювілею.

При самому кінці програми
виступив хор під управою п.
С. Курилова і відспівав три
пісні: „Ой, видно село“ В. Ко-
лесси, „Тиха вода“ Ярославс-
ка і „Гей, там на горі“ Да-
видовського. Хор єдина зна-
менити, за що одержав рясні
оплески.

Господарем свята був адво-
кат п. О. Малицький.

Треба нагадати, що ініці-
аторами ювілейного свята
були Злучені Організації мі-
ста Клівленду, а також церков-
ні громади враз з своїми па-
рохами.

Свято закінчено українським
гимном „Ще не вмерла Укра-
їна“.

Учасник свята.

На вулиці.

Курдибанчук стрів у
вулиці дуже гарну дівчи-
ну. Рад би з нею зазна-
йомитися та не має відва-
ги і не знає від чого зача-
ти би розмову. Вкінці рі-
шається.

— Ах, який гарний цей
ваш песик, пані!

— Чи вам сниться? Я не
маю ніякого песика.

— Так, так... та якось
треба зачати розмову —
відповідає Курдибанчук.

НЕЗВИЧАЙНА НАГОДА
ДЛЯ НАШИХ ЧИТАЧІВ!

За спеціальною умовою ми можемо дати нашим читачам їхні при-
ятелям надзвичайну нагоду набути прекрасний і дорогий сервіс срібного
срібного начиння марки

WM. A. ROGERS A-1 PLUS

знаменитого десення Malby, що складається з

26 ШТУК (у гарній завівалі для охорони срібла від почорніння)

за ціну тільки

\$6.95

Правильна ціна цього сервісу виносить \$13.60

Виробники гарантують, що він послужить на ціле життя.

Гарантію дається на письмі

Ви можете дістати цей величавий сервіс за подану вище спеціальну ціну,
якщо ТІЛЬКИ витнете ПОНИЖЧИЙ купон і принесете, або вишлете його по-
штою, до адміністрації „Свободи“ враз із \$6.95. Тоді цей срібний сервіс ми вам
негайно вишлемо, без ніяких додаткових оплат з вашого боку.

Це знаменита нагода набути цей сервіс за близько половину правильної
торгової ціни — чи то для себе, чи для якоїсь дорогої вам особи як дарунок
на Різдво або на уродини.

Витніть цей купон і принесіть його, або вишліть поштою, до:

„СВОБОДА“, 81-83 GRAND ST. (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

Проту вислати мені сервіс з 26 штук столового срібла начиння
марки Wm. Rogers A-1 Plus враз із завівалою для охорони срібла від
почорніння, як це оголошено у Вашому часописі, за що я ось тут за-
лучаю чек [] — грошовий переказ [] — на \$6.95. Приймаю до відо-
ма Ваше задоволення, що цей сервіс є гарантований на ціле життя і що
вишлете його на мою адресу оплатно та з безпеченням.

Просимо писати чітко й без помилок.

Ім'я і назвище
Адреса
Місто

Якщо бажаєте, щоб цей сервіс ми вислали комусь іншому, то виповніть
отсей купон:

Ім'я і назвище
Адреса
Місто

УВАГА! Якщо хочете, щоб цей сервіс доручено вам пізніше, пришліть
на завадок \$1.00, а решту, \$5.95, пришлете, коли цей сервіс має бути вам ви-
сланий. Ми подбаємо, щоб один такий сервіс був для вас зарезервований.
(З цієї офери наші читачі можуть скористати до дня Навечеря Різдва Хри-
стового, себто до дня 6-го січня 1938-го року).

ВІДОЗВА
ДО ОДНОСЕЛЬЧАН З БОРОК
МАЛИХ, ПОВІВ СКАЛАТ.

Дорогі односельчани! На
днях ми одержали з Рідного
Краю листа, в котрім наші
браття просять нас помочі, бо
зачали будувати Народний
Дім. Вибудували фундамент і
так залишили, бо не мають
грошей. Такий дім, як вони за-
чали будувати, буде коштува-
ти 13,000 злотих, то є 2,000
доларів. Ще в 1930 році заду-
мали вони такий дім побуду-
вати. Але польська влада на те
не дозволила. Отже немазо
вони доложили труду і праці,
заки дістали цей дозвіл на бу-
дову Народного Дому. А по-
зволити так, що будинок має
бути скінчений до кінця 1938
року. Та скінчити вони самі не
всили, якщо ми, односельчани
з Борок Малих, що живемо в
Америці, не прийдемо їм з по-
мочі.

Дорогі односельчани! Якщо
ми хочемо, щоб наше село не
було позаду, то допоможемо
нашим братям у тім величій
ділі, бо вже майже в кожнім
селі в скалатському повіті є На-
родний Дім, а в наших селі ще
нема. Ми вже переслали до
села 250 доларів, а в касієра
не є 50 доларів, котрі на днях
вишлемо до рідного села на
руки комітету в Бороках Ма-
лих, до якого входять: Ілля
Позняський, голова; Михайло
Шварцовський, касієр; Мико-
ла Басан, секретар.
За Комітет у Вунсакеті, Р. Ай.:
Анна Процишин, голова;
Михайло Карась, касієр; Анто-
ніна Пушкін, секр.
Просимо саати жертви впрот-
до краю до комітету, або до
комітету у Вунсакеті, Р. Ай., на
адресу: Michael Karas, 368 East
School Street, Woonsocket, R. I.

У МАЛЯРСЬКІЙ РОБІТНІ.

Гість: — Чудове і таке ре-
алістичне! Просто кожному, хто
дивиться на цей ваш образ,
мусить слінка стікати.

Малар: — Як дивиться на
цей захід сонця?

Гість: — Ах, перепрошую,
бо я думав, що на цьому об-
разі намальовані на тарілці
сальджені яйця!

Проба.

— Петрусь, ти чого стоїш
перед дзеркалом із замкнени-
ми очима?

— Я хотів би бачити, як я
виглядаю підчас снання.

Рада.

— Що маю робити, пане
доктор, щоб мій чоловік не
говорив крізь сон?

— Хай пані йому в день да-
дуть дійти до слова.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ господарин до зарп-
лати на фармі. Знати-
ти після умов. Голоситися на адре-
су:

JOHN WABER,
R. F. D. 2, Colchester, Conn.

На всіх імпрезах і неслих
„Радіо-Оркестра“
M. A. СЕРБЕНСЬКОГО
Обслужити і надати гарний
169 AVE. A1 NEW YORK CITY.
Телефон: ALgonquin 4-952

ГАРНІ КАЛЕНДАРІ

на 1938 рік і ілюстрації для госпо-
дарства, одені або чернені.
Модна дістати даром, якщо ви
пишете до:

STEPHEN D. SATZEWICH,
12 Bible House, East 8th Street,
New York City.

ЛЕКЦІЇ ГРИ НА ПІАНО

— УДІЛЯЄ —
ОЛЬГА ГРИЦЕЙ-ЛЯХОВИЧ
ГОЛОСИТЬСЯ: від 3-6 полов.
1-го 8-9 вечером.
1905 22nd Rd. Astoria, L. I. N. Y.

До відома громадянства:

ДОБРА ГАЛЯ ДО ВИНАЙМУ
на мітинг, забави, фамільні ора-
зи, аматорські години і т. п.
Недорого. Зручна комунікація.
Також менший локаль до ви-
найму помісично.
За інформаційми звертатися на
адресу:

„UKRAFILM STUDIO“,
747 Broadway, New York City.
(near 8th Street.)
Telephone: ALgonquin 4-9641.

ВОЛОДИМИР БОЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами
в БОСТОНІ, МАСС., і ОКОЛИЦІ.
Обслуговує швидко і дешево.

WALTER V. BOYKO
40 LEVERETT STREET,
BOSTON, MASS.
Telephone: Capitol 5461.

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжниць, як далеко по-
д Ньюарком. Враз потреби теле-
фонуйте до нас. Обслуга шир-
ша чесна. — Office:

388 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАЙМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ
в BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK і ОКОЛИЦЯХ

129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2568.

ІВАН БУНЬКО

Новий Український Удирейкер
заряджує погребамі по ціні так
низькій, як \$150. Обслуга
найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified Funerals as low as \$150.
Telephone: Orchard 4-8088

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

Тарзан тепер був рішеним
за всяку ціну врятувати чор-
ну дівчину з кігтів жорсто-
кого кавуру. Він міг це легко
зробити. Він просто міг ки-
нутись на нього і його розча-
вити. Але Тарзан не хотів цьо-
го робити. Ідені міг іще ста-
ти йому в пригоді. Він мав
на увазі далі слідувати за
Іденієм, аж до самої оселі ка-
вуру. Тому він рішив викра-
сти дівчину.

Треба було узброїтись в
терпелівість, аж поки насту-
пить до цього відповідна хви-
ля. Немов той кіт жде на ми-
шу, так Тарзан ждав на від-
повідну хвилю, щоб викра-
сти дівчину. Сонце заходило
уже за хмари, коли Ідені ки-
нувся на дівчину і почав її
гнути до землі. Він мав у ру-
ці мотузку, і хоч дівчина бо-
ролася наче левиня, то проте
він зв'язав її руки і ноги.

Обезсилюючи її ось так, він
тутів її на мураву. Сам по-
чав глибоко відсапувати і
стирати з чола піт. Дівчина
ціла тремтіла. По хвилі Ідені
до неї промовив: „Тепер спи.
Я спатиму і ти спи. Бо завтра
перед нами далекий марш. І
не думай, що я понесу тебе
на своїх руках“. По тих словах
Ідені сам положився на зем-
лю.

Дівчина, очевидно, не мог-
ла ніяк заснути. Перед її о-
чима пересувались страшні об-
рази, в яких вона задалегідь
увяляла собі свою муку. Іде-
ні лежав спокійно і здавало-
ся поволі засипляв. Лиш да-
лекий рев льва пробуджував
його на хвилю, після чого він
знову западав у сон. Тарзан
почав поволі підсунувати до
сплячки.